

УДК 81'255.4::82-5

DOI <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.5-1/46>**Юрчак К. О.**

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Артеменко Ю. О.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

МЕТАФОРИ У ПРОМОВАХ ВІНСТОНА ЧЕРЧИЛЛЯ В РОСІЙСЬКОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ: ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ

Статтю присвячено зіставному лінгвокогнітивному вивченню метафор авторської концептосфери Вінстона Черчилля в його політичних промовах та їх російськомовному перекладі, здійсненому С. Черніним. Студія базується на комплексному підході до перекладацького дослідження, який передбачає поєднання принципів антропоцентризму й міждисциплінарності, засновується на ідеях і методах сучасної когнітивної лінгвістики та теорії перекладу. Феномен метафори розглядається як такий, що структурує один концепт у термінах іншого, організовує цілу систему концептів відносно іншої системи. Автори зосереджуються на вивченні індивідуальної мовної метафоричної концептосфери Вінстона Черчилля. Матеріалом дослідження є його найвідоміші політичні промови часів Другої Світової війни, які аналізуються на предмет їх метафоричної забарвленості та відтворення оригінальних смислів, що стоять поза знаками, при перекладі російською мовою. Когнітивно-дискурсивний підхід, що застосовується авторами, дозволяє виокремити такі метафоричні моделі-домінанти авторської концептосфери, як DARKNESS, LIGHT, HUMAN, TYRAN, VICTIM тощо. Основна увага приділяється аналізу метафоричних трансформацій, що їх використовує перекладач у намаганні відтворити манеру й дух промов Вінстона Черчилля для російськомовної читацької аудиторії. Виокремлення основних концептів із метафор у промовах британського прем'єр-міністра та ретельний доперекладацький аналіз мовного матеріалу допомагає сформуванню автентичне уявлення про лінгвокогнітивне моделювання його мовної картини світу, що сприяє глибшому розумінню оригінального тексту і дозволяє оцінити перекладацькі рішення С. Черніна в категоріях адекватності та еквівалентності. Дані, здобуті авторами в ході аналізу емпіричного матеріалу, засвідчують намір перекладача зберегти «оригінального Черчилля» у перекладі російською.

Ключові слова: переклад, метафора, когнітивна метафора, політична метафора, концепт, концептосфера, когнітивна лінгвістика, політичний дискурс, метафоричні трансформації.

Постановка проблеми. На нинішньому етапі наукового поступу метафора, з огляду на її складну когнітивну будову, розглядається не просто як риторичний троп. Сучасні дослідники розуміють під нею феномен набагато ширший за «приховане порівняння». При цьому інтерес до метафори виявляють не лише лінгвісти, що дозволяє виявити, виокремити та описати нові її види, що народжуються на стику сучасних людинознавчих наук.

Метафорологія та політична лінгвістика є двома напрямками мовознавства, в межах яких уможлиблюється дослідження такого складного мовного і ментального феномену, як політична метафора. Будь-який політичний оратор має на меті вплив на аудиторію. З огляду на цей факт політичний дискурс є одним із найбільш маніпулятивних типів дискурсу. Задля досягнення

поставленої мети оратор вдається до тактичного використання різноманітних потужних засобів, серед яких чільне місце посідає метафора. У зв'язку із цим актуальними є дослідження, зосереджені на вивченні промов видатних політичних постатей в аспекті їх метафоричного наповнення, що тягне за собою і науковий інтерес до відтворення такого наповнення іншими мовами. З одного боку, такі студії дозволяють долучитися до світового політичного досвіду і перейняти його, а з іншого – вони роблять значний внесок у вивчення сучасних маніпулятивних технологій. Тому переосмислення самого поняття метафори та нове розуміння його ролі в організації ментальних процесів і мовної картини суспільно-політичних відносин зумовлює нагальність досліджень у цій сфері для сучасної науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна когнітивна лінгвістика витлумачує метафору як форму мислення, зосереджуючись на людській здатності вибудовувати унікальні метафоричні моделі як засоби пізнання та пояснення реальності навколо. Поєднання її ідей із найновішими здобутками трансформаційної теорії перекладу дозволяє переосмислити традиційні підходи до перекладу метафори у відповідності до нових викликів. Вивченню метафори присвячено студії таких класиків, як Н. Д. Артюнова, О. М. Баранов, Дж. Лакофф і М. Джонсон, В. М. Телія, Т. Г. Скребцова, Ю. М. Караулов, М. В. Нікітін та ін. Переклад метафори загалом та політичної метафори зокрема є об'єктом досліджень О. С. Ахманової, П. Ньюмарка, Н. Мандельбліт, О. О. Селіванової та Т. Б. Новікової, І. В. Самаріної і Я. Г. Тікан тощо відповідно.

Постановка завдання. Метою нашої студії є лінгвокогнітивне вивчення метафор у промовах Вінстона Черчилля та їх російськомовному перекладі, що передбачає вирішення низки завдань: проаналізувати теоретичні засади лінгвокогнітивного дослідження метафори у політичній промові; дібрати метафоричні одиниці з промов Вінстона Черчилля та проаналізувати їх з точки зору концептуального наповнення, співставити їх із відповідними одиницями в російськомовному перекладі С. Черніна; проаналізувати та систематизувати рішення, втілені перекладачем із урахуванням прагматичної складової оригінальної промови.

Виклад основного матеріалу. Когнітивна лінгвістика та теорія концептуальної метафори відводять метафорі центральну роль в розумінні та структуруванні дійсності. Під метафоризацією розуміється процес, заснований на взаємодії двох структур знання – когнітивної структури «джерела» і когнітивної структури «об'єкту» [6, с. 8]. Усі знання, фізичні відчуття і так звані «тілесний досвід» – тобто практичне життя людини – зумовлюють область джерела в когнітивній теорії метафори. На позначення стійких відповідностей між «джерелом» та «об'єктом», зафіксованих в мовній та культурній традиції певного суспільства, використовують термін «концептуальна метафора» [5, с. 11] та виокремлюють такі типи метафоричних моделей, як структурні, орієнтаційні та онтологічні [5, с. 35–119]. Кожна із зазначених метафоричних моделей, безумовно, має місце як в повсякденному житті, так і в політичному дискурсі.

У теорії В. М. Телії когнітивна (вона ж концептуальна) метафора є одним із функціональних типів мовної метафори, який здатний формувати

«нові концепції в області позначення непередметної дійсності» [8, с. 193]. Такий погляд є точкою росту нового знання, який потребує нової наукової парадигми, оскільки містить низку протиріч із функціонально-структурними та семіотичними поглядами на метафору.

Наразі метафора тлумачиться як невід'ємна складова частина системи мислення будь-якої людини, сутність якої полягає в осмисленні та усвідомленні явищ одного роду в термінах іншого. Дж. Лакофф та М. Джонсон висувують ідею щодо метафоричного структурування мови, яке може досягатися через метафоричну структурування концепту та діяльності людини [5, с. 25]. Теорія концептуальної метафори, представлена вищезгаданими науковцями-когнітивістами, доводить, що людське мислення є значною мірою метафоричним. Існування метафор як мовних виразів є можливими саме через те, що метафори існують у понятійній системі людини.

У свою чергу, політична метафора приваблює науковців, які прагнуть встановити, до якої міри вона є відбитком соціальної психології та особистих якостей учасників політичного процесу. Щоб виразити більше, ніж сказано, політики часто вдаються саме до метафоричних виразів. Оскільки метафора є результатом практично підсвідомої діяльності мозку, то образи, які стоять за нею у політичній промові, можуть так само підсвідомо й без критичного осмислення сприйматися реципієнтами, що робить її ефективним засобом впливу.

Інтерпретація політичної метафори та її відтворення іншою мовою має тісний зв'язок не тільки з вирішенням певних перекладацьких проблем. Метафора сповнена особливої семантики, під час передачі якої засобами іншої мови важливо не втратити плоди тих когнітивних процесів, що протікали у свідомості мовця та втілилися у цій метафорі. Саме від перекладацьких рішень залежить емоційний вплив окремої метафори та промови в цілому на іншомовну публіку, адже він має бути тотожним до впливу на реципієнта мови оригіналу.

Вінстон Черчилль – неперевершений оратор свого часу, політичний діяч, який словом впливав на історичні події двадцятого століття. Концептуальною областю метафоричних висловів 40-х років ХХ століття є «світ війни». Так само ряд концептів, який визначає індивідуальну мовну метафоричну картину Черчилля, безпосередньо пов'язаний із війною. Під час аналізу концептуального ряду метафор особливого значення набуває його прецедентна складова час-

тина, пов'язана з подіями минулого, які слугують свого роду фундаментом для створення кожної окремої концептуальної моделі. Іспанський філософ Хосе Ортега-і-Гассет зазначає: «Від наших уявлень про свідомість залежить наша концепція світу, і вона, у свою чергу, визначає нашу мораль, нашу політику, наше мистецтво» [2, с. 13]. Різні «джерела» та «об'єкти» в промовах Черчилля є взаємопов'язаними й часто створюють досить яскраву образність [3, с. 36]. За нашими спостереженнями, приклади, в яких задіяно одразу декілька концептосфер, відрізняються у його промовах своєю більшістю.

Проаналізувавши промови Вінстона Черчилля з позицій когнітивно-дискурсивного аналізу, виокремлюємо такі основні концепти: DARKNESS, LIGHT, HUMAN, TYRAN, VICTIM.

Значені концепти містять систему ментальних уявлень, які є інтерпретаторами або аналізаторами метафоричних висловлень [4]. Такі індивідуальні уявлення та асоціативні елементи відображають індивідуальну ментальну систему в контексті відносин між думкою, мовою та картиною світу. У нашому випадку – думкою політика, його концептуальними метафоричними висловлюваннями і картиною світу воєнного часу. Звернемося для прикладів.

Концепт DARKNESS є маркером індивідуального світосприйняття Черчилля, але не просто як політика, що намагається сформувати «темний» образ Гітлера у свідомості реципієнта на фоні власного «світлого». У першу чергу він, як людина, що здатна відрізнити добро від зла, об'єктивно бачить неминучу масштабну катастрофу у діях та ідеології нацистського режиму. Звертаючись до концептів LIGHT – DARKNESS, політик використовує не просто «чорно-білі» асоціативні важелі: його образ темряви не існує поруч із образом світла. Жодна країна світу, зокрема Великобританія, не має бездоганної репутації та не претендує на звання абсолютного білого, як, власне, і політика загалом – це суб'єктивна точка зору, де кожен має право обирати те, у що вірити. Тому темрява, що загрожує світу у випадку перемоги Гітлера – абсолютна темрява не на фоні інших, «світлих» держав, але апіорі. У промовах *Never give in, never, never, never* (29 жовтня 1941 року) та *The War of the Unknown Warriors* (14 липня 1940 року) концепт DARKNESS зустрічається вісім разів у метафорах: *the darkest hour, dark valley, dark curse* тощо.

Найбільш очевидними онтологічними метафорами є вирази, в яких матеріальний об'єкт інтерпретується як людина. Це дозволяє осмис-

лити наш досвід взаємодії з неживою сутністю в термінах людських мотивацій, характеристик і діяльності людини в цілому [5, с. 59]. Прийом персоніфікації в промовах Вінстона Черчилля втілюється у концепті HUMAN. За допомогою уособлення зручно апелювати до емоцій аудиторії та пропонувати увазі широкого загалу складні політичні питання в доступній формі. Так, Черчилль вибудовує контраст між ворожою стороною та країнами-союзниками [3, с. 36], називаючи Францію «другом», а Німеччину – «ворогом»: *When you have a friend and comrade at whose side you have faced tremendous struggles, and your friend is smitten down by a stunning blow, it may be necessary to make sure that the weapon that has fallen from his hands shall not be added to the resources of your common enemy* (14 липня 1940 року). Далі оратор навпаки уособлює в персоні Гітлера всю загрозу, яка нависла над Європою, а Францію зображує як окрему людину, чие серце «б'ється» та «сяє»: *Subject to the iron demands of the war which we are now waging against Hitler and all his works, we shall try so to conduct ourselves that every true French heart will beat and glow at the way we carry on the struggle.*

У межах такої самої тенденції чітко простежуємо взаємодію двох антонімічних концептів TYRAN та VICTIM, які поєднуються в метафорах на основі парадигматичних відносин [4]: *Let Hitler bear his responsibilities to the full and let the peoples of Europe who groan beneath his yoke aid in every way the coming of the day when that yoke will be broken* (20 серпня 1940 року). Оратор не тільки дає оцінку ворогу, але й намагається викликати гостру емоційну реакцію у слухачів, які засуджують злодія (Гітлера) та співчують жертвам (народом Європи). Через подібні протиставлення зручно зображувати різноманітність людських якостей для створення більш емоційної картини відносин між країнами [3, с. 37].

Отже, вивчення індивідуальної мовної метафоричної концептосфери Вінстона Черчилля засвідчило, що більшість простежених нами концептів співвідносяться один з одним на основі антонімічних зв'язків: LIGHT – DARKNESS, TYRAN – VICTIM, зумовлюючи основу для творення відповідних метафор. Такий аналіз дозволяє дослідити когнітивні процеси окремої людини через вербалізовані концептуальні моделі, що, у свою чергу, ставить низку питань у площинах еквівалентності та адекватності перекладу політичної метафори, оскільки вона вимагає особливого підходу та виважених перекладацьких рішень.

Складність перекладу метафор у політичних промовах зумовлюється, з одного боку, оригінальністю та неповторністю ідіостилю оратора, а з іншого – різними метафоричними системами, притаманними різним мовам і культурам з урахуванням часового аспекту. Важливим чинником успішного перекладу метафори є розуміння когнітивної складової частини висловлень оратора, його основної мети та мотивації щодо вибору тієї чи іншої метафори. Метафорична одиниця у політичній промові є певним перекладацьким викликом не лише через концептуальне наповнення, а й через наявність чіткої прагматичної складової частини. Їх втрата становитиме загрозу не лише цілісності промови, а й її первісній комунікативній настанові оратора.

Вітчизняний мовознавець О. О. Селіванова пропонує власну концепцію відтворення метафоричного образу у перекладі, яка поєднує ідеї когнітивної лінгвістики із сучасною трансформаційною теорією перекладу [7]. Під перекладацькою трансформацією вона розуміє перетворення, модифікації форми або змісту й форми в перекладному тексті з метою досягнення балансу різних видів інформації та прагматичного впливу на адресата у порівнянні з текстом оригіналу.

Зіставне дослідження метафор у промовах Вінстона Черчилля та його російськомовному перекладі у виконанні С. Черніна на предмет метафоричних перетворень за О. О. Селівановою та когнітивний аналіз їх вихідних і цільових доменів у дусі Дж. Лакоффа і М. Джонсона за алгоритмом, запропонованим у [1, с. 11], виявило три основних види метафоричних кореляцій:

1) метафора – метафора. Найбільша кількість прослідкованих нами перекладених метафор відноситься саме до цієї категорії, що свідчить про те, що загалом перекладач намагався дотримуватися тенденції збереження смислу оригінальної метафори в російськомовному перекладі, а також про його професійну компетентність. До неї входять:

– метафори, перенесені з оригінального тексту у цільовий без будь-яких трансформацій. *WAR IS AN ART: But only a portion of your resources is as yet mobilized and developed, and we both of us have much to learn in the cruel art of war. We have therefore, without doubt, a time of tribulation before us*» (26 грудня 1941 року, Joint Session of Congress, Washington). – *Но пока нам удалось мобилизовать и задействовать лишь небольшую часть имеющихся ресурсов. К тому же все мы не слишком искушены в жесточком искусстве войны, и потому нас, несомненно, ждет время суровых испытаний*

(Чернин, 2018); *DESTINY IS A SCROLL: Faith is given to us to help and comfort us when we stand in awe before the unfurling scroll of human destiny* (14 липня 1940 року, «The War of the Unknown Warriors», London). – *Лишь искренняя вера способна даровать нам силу и утешение, когда на наших глазах с головокружительной быстротой разворачивается свиток людских судеб* (Чернин, 2018);

– метафори, перенесені з оригінального тексту до цільового із заміною складників області джерела, наприклад, синонімічним за значенням контекстуальним відповідником об'єкту, до якого відноситься область джерела: *Our offensive springs are being slowly compressed...* (20 серпня 1940 року) – *Пружина нашего боевого потенциала постепенно сжимается...* (Чернин, 2018);

– метафори, перенесені з оригінального тексту до цільового із заміною області джерела, тобто трансметафоризовані: *This is no war of chieftains or of princes, of dynasties or national ambition; it is a war of peoples and of causes...* (14 липня 1940 року, «The War of the Unknown Warriors», London) – *Нынешняя война – это не противостояние военачальников или королей, не конфликт династий или национальных амбиций; это война народов и идеалов* (Чернин, 2018) – область джерела ПРИЧИНА замінено на ІДЕАЛ; *Our affairs have come to such a pass that there is no escape without running risk*» (14 березня 1938 року, «The Annexation of Austria», House of Commons) – *Дело приняло столь серьезный оборот, что теперь мы уже вряд ли сможем выпутаться из него, не пойдя на определенный риск* (Чернин, 2018) – область джерела ВТЕЧА замінено на ПУТА; *Then perhaps the curse which overhangs Europe would pass away* (14 березня 1938 року, «The Annexation of Austria», House of Commons) – *Тогда тучи, нависшие над Европой, обошли бы нас стороной* (Чернин, 2018) – область джерела ПРОКЛЯТТЯ замінено на НЕГОДА;

2) неметафора – метафора. У більшості випадках такий підхід перекладача зумовлюється наявністю в російській мові онтологічних та структурних метафор із зрозумілим для російськомовного реципієнта рядом асоціативних образів. Обираючи таку стратегію, С. Чернін, на наш погляд, не зашкоджує ідіостилю Черчилля та не порушує норм мови перекладу: *The public mind has been concentrated upon the moral and sentimental aspects of the Nazi conquest of Austria – a small country brutally struck down...* (14 березня 1938 року, «The Annexation of Austria», House of Commons) – *Внимание общественности оказалось целиком сосре-*

доточено на моральних і емоціональних аспектах, зв'язаних з завоюванням Австрії нацистами, – *это небольшое государство повалили на обе лопатки...* (Чернин, 2018). Таке рішення перекладача зумовлюється контекстом інших промов, де наявні метафори із вихідним доменом HUMAN, через які Черчилль демонструє своє ставлення до країн, що брали участь у Другій Світовій війні;

3) метафора – неметафора. Ця категорія представлена в нашому емпіричному матеріалі найменшою кількістю прикладів. Обираючи стратегію деметафоризації, перекладач адаптує цільовий текст згідно з нормами цільової мови із мінімальним спотворенням тексту оригіналу: *...its Government scattered to the winds...* (14 березня 1938 року, «The Annexation of Austria», House of Commons) – *...его правительство разогнали...* (Чернин, 2018).

Загалом, дані, здобуті нами в ході аналізу емпіричного матеріалу, свідчать про намір С. Черніна зберегти «оригінального Черчилля» у перекладі. Йому вдалося передати гнітючу атмосферу «темряви», що нависла над Європою, викликати жаль та співчуття до країн, що персоніфікувалися у промовах, та донести до російськомовного реципієнта палітру почуттів, які прожив сам оратор. Здебільшого С. Чернін дотримується тенденції збереження оригінальної концептуальної метафори в російськомовному перекладі з мінімальним спотворенням авторського стилю та відповідно до норм цільової мови.

Висновки і пропозиції. Метафора є невід'ємною складовою частиною ораторського мистецтва загалом та політичного дискурсу зокрема. Її природа в межах політичної промови полягає у створенні емоційного натиску

на публіку незалежно від мови чи культури. Переклад текстів політичного характеру є неабияким викликом для перекладача: індивідуальна мовна картина політика, яка залучає суб'єктивні і/або партійні мотивації, просторово-часове та культурне тло, ефект «захопленої публіки» – це лише невелика частина того, що має враховувати перекладач під час роботи. Усі ці чинники як допомагають перекладачеві глибше зрозуміти оригінале наповнення тексту, так і накладають на перекладацьку творчість відповідні обмеження. Загальні підсумки нашого дослідження засвідчують, що російськомовний перекладач промов Вінстона Черчилля намагався дотримуватися тенденції збереження смислу оригінальної метафори в перекладі. Випадки, коли С. Чернін вдається до власної творчості, спотворюють ідіосинкразії Черчилля на мініальному рівні. І, нарешті, приклади, коли перекладач вдається до опущення метафор, є малочисельними і супроводжуються намаганнями С. Черніна компенсувати втрату.

Таким чином, наша розвідка, що поєднує когнітивний і трансформаційний підхід до дослідження метафор у промовах Вінстона Черчилля та їх російськомовного перекладу, є спробою намітити коло проблем, пов'язаних із інтерпретацією та відтворенням метафоричної образності в політичному дискурсі. Перспективними, на нашу думку, є студії, орієнтовані на зіставні дослідження перекладів промов Вінстона Черчилля різними мовами; подібні дослідження метафоричних кореляцій у промовах інших ораторів і їх перекладах. Такі дослідження, серед іншого, дозволять прослідкувати вплив вибору метафоричних трансформацій на комунікативну еквівалентність оригінальних і перекладених художніх текстів.

Список літератури:

1. Артеменко Ю. О. Лінгвокогнітивні кореляції між метафорами у романі Маркуса Зузака «Крадійка книжок» і його українському перекладі. *Науковий вісник Херсонського державного університету*: зб. наук. праць. Серія «Перекладознавство та міжкультурна комунікація». № 1. 2017. С. 8–12.
2. Арутюнова Н. Д. Метафора и дискурс. *Теория метафоры*. Москва : Прогресс, 1990. 512 с.
3. Евграфова Н. Ю. Тропы в речах Уинстона Черчилля и проблемы их перевода: магистерская диссертация. Санкт-Петербург, 2016. 79 с.
4. Зубакина Т. Н. Метафоры в индивидуальной концептосфере У. Черчилля. *Вестник ГСНТИ*. Серия «Политическая лингвистика». 2013. С. 101–106.
5. Лакофф Д., Джонсон М. *Метафори, которми ми живем* / пер. с англ. А. Н. Баранова. Москва : Едиториал УРСС, 2004. 256 с.
6. Русова И. А. Когнитивное исследование концептуальных метафор в «Сонетах» В. Шекспира и их переводов на русский язык : автореф. дис. ... канд. филол. н. : спец. 10.02.20. Екатеринбург, 2008. 20 с.
7. Селіванова О. О. Метафоричні трансформації в перекладі (на матеріалі роману М. Булгакова «Майстер і Маргарита» та його українського перекладу). *Записки з романо-германської філології*. Вип. 1, 2015. С. 158–166.
8. Телия В. Н. Метафоризация и ее роль в создании языковой картины мира. *Роль человеческого фактора в языке: Язык и языковая картина мира*. Российская академия наук. Москва : Наука, 1988. С. 173–204.

Джерела ілюстративного матеріалу:

1. Черчилль В. С. *Никогда не сдавайся! Лучшие речи Черчилля* / пер. з англ. С. Чернина. Москва : Альпина публішер, 2018. 660 с.
2. The Churchill Society, URL : <http://www.churchill-society-london.org.uk/SpchIndx.html>.

Yurchak K. O., Artemenko Yu. O. METAPHORS IN WINSTON CHURCHILL'S SPEECHES IN THE RUSSIAN LANGUAGE TRANSLATION: LINGUOCOGNITIVE ASPECT

The paper deals with the comparative linguocognitive study of political metaphors of author's conceptosphere in W. Churchill's political speeches and its Russian language translation by S. Chernin. The study is based on a comprehensive approach to the issue of translation, combining interdisciplinary and anthropocentric principles, as well as the ideas and methods of modern cognitive linguistics and translation theory. The paper considers metaphor as a phenomenon structuring one concept in terms of another concept, organizing a whole system of concepts relative to another system. The authors focus on studying Winston Churchill's individual language metaphorical conceptosphere. His most famous political speeches related to the period of the Second World War serve as a material of the study. His political speeches are analyzed in order to determine their metaphorical richness and reproduction of the original meanings beyond the signs in translation. The authors use the cognitive-discursive approach to identify the dominant metaphorical models in author's conceptosphere such as DARKNESS, LIGHT, HUMAN, TYRAN, VICTIM, etc. Translation analysis focuses on the metaphoric transformations used by the translator in his attempt to re-create the manner and spirit of Winston Churchill's speeches for the Russian-speaking readership. Detailed pre-translation analysis of the language material including the identification of the key concepts in the speeches of the British Prime Minister helps to form an authentic picture of the linguocognitive modeling of his language worldview. It contributes to better understanding of the original text and assessing S. Chernin's translation decisions in the categories of adequacy and equivalence. The analysis of the empirical material shows that translator tried to save the "original Churchill" in the Russian language translation.

Key words: translation, metaphor, cognitive metaphor, political metaphor, concept, conceptosphere, cognitive linguistics, political discourse, metaphoric transformations.